

УДК 81'373.001.4:811.111

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/62-1-37>

Марія БІЛОКОПИТОВА,
orcid.org/0000-0003-3817-245X
викладач кафедри іноземних мов
Університету імені Альфреда Нобеля
(Дніпро, Україна) bilokopytova.m@duan.edu.ua

Карина ОСТРОВСЬКА,
orcid.org/0009-0008-6749-5374
викладач кафедри іноземних мов
Університету імені Альфреда Нобеля
(Дніпро, Україна) ostrovska.k@duan.edu.ua

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ ВИКЛАДАННЯ ЛЕКСИКИ ТА ТЕРМІНОЛОГІЇ ДІЛОВОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті досліджено інноваційні педагогічні стратегії, що застосовуються в навчанні ділової англійської мови, такі як використання мультимедійних засобів і гейміфікація; зроблено акцент на обов'язковому володінні англійською мовою у сучасній економічній глобалізації. Також розглянуто й традиційні методи викладання у поєднанні з новітніми. Стаття представляє результати дослідження, проведеного з метою визначення ефективності цих стратегій. У статті описуються концепції ділової англійської мови (ESP) та англійської мови як іноземної (ESL), і розглядаються в контексті інноваційних підходів до навчання саме ділової англійської мови. Наголошено на достаточності даних мовних дисциплін. Надано визначення спеціалізованої англійської мови. Автори наводять приклади використання мультимедійних засобів, таких як аудіо- та відеоматеріали, візуальні презентації та інтерактивні вправи, а також гейміфікації, такі як ігрові додатки та завдання, у викладанні лексики та термінології ділової англійської мови. Традиційні методи навчання ділової англійської мови також можуть бути корисними для студентів, які тільки починають вивчати мову, оскільки вони допомагають освоїти основи англійської мови та стандартні теми, які можуть бути важливими для роботи у сфері бізнесу. Також досліджено, що мотивація може стати ключовим фактором, який спонукає студентів використовувати свої знання в реальних ситуаціях у робочому середовищі. Усе це робить мотивацію одним із найбільш важливих чинників для успішного вивчення вокабуляру й термінології ділової англійської мови. Результати дослідження показують, що використання цих стратегій у навчанні ділової англійської мови може значно покращити ефективність навчання та підвищити мотивацію студентів.

Ключові слова: англійська мова, ділова англійська мова, спеціалізована англійська, ESP, ESL, інноваційні педагогічні стратегії, мультимедійні засоби, гейміфікація, традиційне викладання лексики, мотивація.

Mariia BILOKOPYTOVA,
orcid.org/0000-0003-3817-245X
Lecturer at the Department of Foreign Languages
Alfred Nobel University
(Dnipro, Ukraine) bilokopytova.m@duan.edu.ua

Karyna OSTROVSKA,
orcid.org/0009-0008-6749-5374
Lecturer at the Department of Foreign Languages
Alfred Nobel University
(Dnipro, Ukraine) ostrovska.k@duan.edu.ua

INNOVATIVE PEDAGOGICAL STRATEGIES FOR TEACHING BUSINESS ENGLISH VOCABULARY AND TERMINOLOGY

The article explores innovative pedagogical strategies used in teaching business English, such as the use of multimedia and gamification, with an emphasis on the compulsory knowledge of English in today's economic globalisation. Traditional teaching methods in combination with the latest ones are also considered. The article presents the results of a study conducted to determine the effectiveness of these strategies. The article describes the concepts of business English (ESP) and English as a foreign language (ESL) and considers them in the context of innovative approaches to teaching business

English. The article emphasises the interconnectedness of these language disciplines. The definition of specialised English is given. The authors give examples of the use of multimedia, such as audio and video materials, visual presentations and interactive exercises, as well as gamification, such as game applications and tasks, in teaching business English vocabulary and terminology. Traditional methods of teaching business English can also be useful for students who are just starting to learn the language, as they help them to master the basics of English and standard topics that may be important for business work. It has also been shown that motivation can be a key factor in encouraging students to use their knowledge in real-life situations in the workplace. All this makes motivation one of the most important factors for successful learning of business English vocabulary and terminology. The results of the study show that the use of these strategies in business English teaching can significantly improve learning efficiency and increase students' motivation.

Key words: English, business English, specialised English, ESP, ESL, innovative pedagogical strategies, multimedia, gamification, traditional vocabulary teaching, motivation.

Постановка проблеми. Англійська мова вважається міжнародною мовою спілкування, і це не важко пояснити, оскільки понад 1,5 мільярда людей у всьому світі розмовляють саме нею. Це мова бізнесу, науки і техніки, і вона використовується як офіційна мова в більш ніж 50 країнах світу. У даній роботі мова йтиметься саме ділову англійську.

Англійська мова є важливою мовою для бізнесу, оскільки вона забезпечує ефективну комунікацію, доступ до інформації, успішні переговори та міжнародні бізнес-можливості. Вивчення лексики та термінології ділової англійської мови є важливим аспектом вивчення мови для тих, хто хоче досягти успіху у світі бізнесу. У сучасній глобальній економіці професіоналам вкрай важливо ефективно спілкуватися англійською мовою, особливо в діловому світі, де англійська часто є *lingua franca*.

Щоб досягти успіху в діловому середовищі, люди повинні добре розуміти спеціалізовану лексику та термінологію, яка використовується в цій галузі. Однак викладання лексики та термінології ділової англійської мови може бути непростим завданням для викладачів, оскільки предмет часто є технічним і складним. Крім того, традиційні методи викладання не завжди можуть бути ефективними в залученні учнів та допомозі їм запам'ятати інформацію.

Тому існує потреба в інноваційних педагогічних стратегіях, які можуть ефективно викладати лексику та термінологію ділової англійської мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У ході дослідження слід наголосити, що загальну англійську та ділову англійську у закладах освіти викладають, як два різні, проте дотичні предмети.

Англійська як друга мова (ESL, English as a Second Language), також відома як англійська як іноземна (EFL, English as a Foreign Language), – це програма вивчення англійської мови для тих, хто не є її носієм. Студенти вивчають англійську мову, а також беруть участь у культурних та соціальних заходах освітнього закладу, де навчаються. Мета програми ESL – покращити рівень володіння англійською мовою. На всіх програмах задіяні

усі види мовленнєвої діяльності і викладається наступне: говоріння, граматики, читання, аудіювання, розуміння, письмо та вокабуляр (Hans, Hans, 2015).

Англійська мова для спеціальних цілей (ESP, English for specific purposes) – це сфера викладання англійської мови, що включає в себе ділову англійську, технічну англійську, наукову англійську, англійську для медичних працівників, англійську для туризму, англійську для художніх цілей тощо. Також англійська мова професійного спрямування більше зосереджена на мові в контексті, ніж на вивченні граматики та мовних структур (Hans, Hans, 2015).

Важливо: англійська для спеціальних цілей та спеціалізована англійська – не одне й те саме. Згідно з дослідниками Ван: «Спеціалізована англійська – це наукова англійська, яка використовується в спеціальній галузі. Мета курсу спеціалізованої англійської – розуміти та перекладати наукові матеріали з великою кількістю професійних знань, а також деяких спеціалізованих термінів» (Wang, Wang, 2015: 89).

Елліс та Джонсон наголошують, що саме ділова англійська відрізняється від інших різновидів англійської мови професійного спрямування тим, що часто є поєднанням специфічного змісту (пов'язаного з певною сферою діяльності або галуззю) та загального змісту (пов'язаного із загальною здатністю спілкуватися більш ефективно, особливо в ділових ситуаціях). Саме тому її не завжди легко визначити (Ellis, Johnson, 2002: 126). Цей факт свідчить про те, що для того, щоб вивчати ділову англійську – потрібно вільно володіти загальною англійською. На загальній англійській здобувачі вивчають механіку граматики, композиції та словниковий запас. Вивчаючи ділову англійську, вони спираються на те, що вивчили в загальній англійській, зосереджуються на ділових ситуаціях, які вимагають чіткості та логіки, які є домінуючими в діловому спілкуванні.

Викладання ділової англійської мови в університетах та коледжах вимагає застосування методу

навчання, заснованого на змісті, за якого зміст є рушійною силою занять в аудиторії. Обрані теми забезпечують основу, на якій можна паралельно розвивати мовні навички, словниковий запас і граматику. Л. Прохазкова наводить приклад того, як цей метод застосовують на практиці у Братиславі (Словаччина). Студенти факультету менеджменту на першому курсі вивчають такі теми на заняттях з англійської мови: цифри в управлінській роботі, фундаментальні принципи менеджменту, структура компанії, управління персоналом, управління стресом, стилі менеджменту, культурні аспекти управлінської роботи, відрядження за кордон, сектори економіки, міжнародна торгівля, банківська справа, ведення переговорів, корпоративні фінанси, бухгалтерський облік, біржові ринки, страхування, види бізнесу, заснування бізнесу. Таким чином, курс англійської мови складається з послідовності модулів, розподілених протягом навчального року, які охоплюють теми, що вивчаються на інших заняттях, окрім англійської мови. Це дає гарну можливість практикувати мову та лексику, з якою студенти стикалися або стикатимуться під час навчання в університеті. Курс відображає потреби студентів у їхній поточній ситуації. Завдання – це компонент уроків, який використовується для відображення реального використання мови та створення взаємодії (Procházková, 2014).

Викладач ділової англійської мови, як і викладач загальної англійської, повинен виконувати основні функції, необхідні для викладача іноземної мови, а саме: організатор, оцінювач, суфлер, учасник, контролер, а також джерело знань. Дуже важливо щоб викладач сприймався як експерт у подачі та поясненні мови, у діагностиці мовних проблем студентів та у забезпеченні певної обізнаності в діловій англійській мові (Zhu, Liao, 2008).

Викладачі бізнес-англійської розуміють, що відстежувати та пояснювати нову бізнес-лексику – це складний виклик. Сьогодні від них очікується розвиток у студентів «м'яких» навичок, необхідних для виконання таких завдань, як участь у діловому спілкуванні, переговорах, зустрічах, проведенні презентацій тощо (Gatev, 2020).

Метою статті є дослідження та пропозиція нових та ефективних методів викладання лексики та термінології ділової англійської мови. Стаття також має на меті представити інноваційні підходи, які можуть покращити розуміння та запам'ятовування студентами спеціалізованої лексики, що використовується у діловому світі. Вона також може бути спрямована на дослідження проблем, з якими стикаються викладачі та студенти

під час викладання та вивчення лексики ділової англійської мови, і запропонувати рішення для подолання цих проблем.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційні стратегії викладання необхідні для того, щоб йти в ногу зі світом бізнесу, який швидко змінюється, задовольняти різноманітні навчальні потреби студентів і готувати їх до успіху на конкурентному ринку праці, який вимагає більш високого рівня володіння англійською мовою. Відповідно від викладачів ділової іноземної мови потребується застосування не лише традиційних, але й новітніх стратегій викладання ділового вокабуляру.

На думку П. Стефанової, основними комбінаціями прийомів або стратегій введення незнайомих слів чи фраз загалом є такі 1) обговорення з використанням наочності – предметів, фотографій, картин, малюнків; 2) описи (дій, процесів, назв тощо), визначення, коментарі, перерахування; 3) використання споріднених слів, антонімів, синонімів (слід звернути увагу на те, що не існує повністю співпадаючих синонімів; відмінності слід пояснювати), морфологічний та словотвірний аналіз; 4) контекст (для перевірки розуміння); 5) переклад; 6) використання словника (Стефанова, 2015: 90).

Шмітт запропонував власні стратегії вивчення англійської лексики. Він продемонстрував, що ці стратегії складаються з двох основних частин – відкриття та закріплення. На етапі відкриття учні з'ясовують значення нової лексики. У цій частині є дві стратегії. Перша стратегія називається стратегією визначення, в якій учні намагаються з'ясувати значення лексики без допомоги інших. Як тільки вони бачать невідоме слово, вони повинні використовувати свої знання, контекстні підказки або довідкові матеріали, щоб знайти його значення. На протипагу цьому, друга стратегія в частині відкриття називається соціальною стратегією, в якій учні консультуються з кимось, хто знає значення слів, або працюють з іншими людьми, щоб з'ясувати значення слів (Schmitt, 1997).

Незнайомі слова чи фрази в контексті рекомендується подавати, використовуючи приклади чи демонстрації. Візуальна підказка є найбільш ефективною. Успішний урок повинен показувати і демонструвати (Schleppegrell, Bowman 1986: 79).

Також слід зазначити, що вирішальне значення у навчанні має мотивація. Якщо здобувачі не мотивовані, навіть якщо вони мають здібності до вирішення проблеми, вони можуть так і не вирішити її. І навпаки, якщо вони мають високу мотивацію, навіть якщо їхні здібності обмежені, моти-

вація допоможе їм знайти засоби для виконання завдання і, зрештою, покращити свої здібності. Однак, на думку Фогга, одних лише мотивації та здібностей недостатньо; потрібен ще й «тригер», який, як заклик до дії, спонукає користувача до певної поведінки. Програмні додатки можуть слугувати таким «тригером» для зміни ставлення та поведінки людей (Fogg, 2002).

За словами Каллас, викладачі заохочуються до використання мультимедійних засобів на заняттях, оскільки вони надають студентам поєднання візуальних образів і слухового сприйняття (Kallas, 2017). Крім того, Оддон продемонстрував, що коли освітяни використовують мультимедійні засоби на заняттях, вони надають здобувачам можливість ознайомитися з автентичними матеріалами та реальними контекстами, які допомагають їм покращити розуміння лексики. Студенти розуміють лексику завдяки візуальним та слуховим компонентам разом (Oddone, 2011: 105).

Також відомо, що для вивчення англійської мови розробили сотні систематизованих і добре організованих мобільних додатків, і користувачі таких додатків можуть більш ефективно покращити якість запам'ятовування слів, і цим підвищити рівень володіння мовою (Yu, Lei, 2020: 4). Викладач, як контролер навчального процесу, може обрати застосунки (Quizlet, Phone Word тощо) для своїх здобувачів, через які останні вивчатимуть потрібну ділову лексику й термінологію навіть поза аудиторією.

До мультимедійних засобів навчання також відносять PPP Model (presentation-practice-production; презентація-практика-виробництво). На етапі презентації нові граматичні структури подаються у значущому контексті. На етапі практики студенти отримують різноманітні практичні завдання для закріплення вивченого. На етапі виробництва студенти отримують практичні завдання, які менше контролюються викладачем, щоб пов'язати вивчений матеріал з тим, що було вивчено раніше. У цій моделі викладач відіграє домінуючу роль (Zhu, Liao, 2008).

Відео також є ефективним інструментом навчання, який підходить як для візуалів, так і для аудіалів. Як зазначає М. Аллан, вони можуть відігравати різні ролі залежно від їхньої мети на уроці мови. Демонстрація мови і безпосереднє заохочення глядача до мовлення – це найпростіша можливість, яку можна застосувати. Це може включати в себе розповідь історій, коли студенти повинні передбачити подальший розвиток подій (Allan, 2020: 5).

Великою популярністю у навчанні й викладанні сьогодні також є гейміфікація. К. Капп визначає гейміфікацію як ігрову механіку, естетику та ігрове мислення, спрямовані на те, щоб студенти відчували мотивацію в навчальному процесі та могли вирішувати навчальні проблеми (Kapp, 2012: 336). Завдяки численним дослідженням доведено, що гейміфікація в освіті сприяє підвищенню зацікавленості здобувачів, зниженню тривожності, покращенню мотивації та підвищенню успішності навчання. Таким чином, гейміфікація поєднує в собі навчання за допомогою ігор, яке відоме як навчання та розваги, а також розвиток інтересу до навчання серед студентів. Навчання через ігри є дуже корисним для студентів, оскільки студенти не будуть легко відмовлятися від завдання лише заради концепції перемоги в грі. Студенти дуже мотивовані визнанням, яке вони отримують в кінці гри. Вивчення ділової лексики за допомогою інструментів гейміфікації допомагає студентам складні, спеціалізовані слова та фрази через ігри. Також слід пам'ятати, що робота за підручником – це завжди найпростіший і найекономічніший варіант для викладача. Він забезпечує основу, зміст разом з додатковими матеріалами, такими як книга для вчителя, що обирає методику викладання (Pelcová, 2014: 35).

Висновки. Інноваційні педагогічні стратегії є важливими для ефективного викладання англійської лексики та термінології. Стратегії, розглянуті в цій статті, включаючи гейміфікацію, мнемонічні пристрої та мультимедійні ресурси, продемонстрували багатообіцяючі результати в покращенні засвоєння та запам'ятовування студентами словникового запасу. Важливо, щоб викладачі продовжували досліджувати та впроваджувати нові методи навчання, щоб йти в ногу з потребами студентів та вимогами сучасної робочої сили. Використовуючи ці інноваційні стратегії, викладачі можуть створити більш цікаве та ефективне навчальне середовище, яке сприятиме успіху студентів та підвищенню рівня володіння англійською мовою. Не слід забувати, що й традиційні педагогічні стратегії можуть бути дуже ефективними для викладання ділової англійської лексики завдяки чіткій структурі та організації, акценту на повторенні та практиці, оцінюванні та зворотному зв'язку, навчанню під керівництвом викладача, а також успішним результатам, які вже довели свою ефективність. Зрештою, успішне впровадження педагогічних стратегій, як інноваційних у поєднанні з традиційними, допоможе студентам не лише у вивченні мови, а й в особистісному та професійному зростанні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Allan M. Teaching English with video. Harlow : Longman. Print. 2020. Pp. 5–19.
2. Ellis M., Johnson C. Teaching Business English. Shanghai : Shanghai Foreign Language. 2002. P. 126
3. Fogg B. Persuasive Technology: Using Computers to Change What We Think and Do. Ubiquity. 2002. <http://dx.doi.org/10.1145/764008.763957>
4. Gatev D., Some techniques for teaching business English vocabulary. 2020. https://www.researchgate.net/publication/345182267_Some_techniques_for_teaching_business_English_vocabulary
5. Hans A., Hans E., A Comparative Study of English for Specific Purposes (ESP) and English as a Second Language (ESL) Programs. International Journal on Studies in English Language and Literature (IJSELL). 2015. <https://www.arcjournals.org/pdfs/ijSELL/v3-i11/4.pdf>
6. Kallas P. Top 15 Most Popular Social Networking Sites (and 10 Apps!). 2017. <https://www.dreamgrow.com/top-15-most-popular-social-networking-sites>
7. Kapp K. M. The gamification of learning and instruction: game-based methods and strategies for training and education. John Wiley & Sons, 2012. P. 12. 336 pp.
8. Oddone C. Using videos from YouTube and websites in the CLIL classroom. *Studies about Languages*. 2011. 105–110.
9. Pelcová J., Teaching Business English on an Individual Basis. 2014. https://is.muni.cz/th/n0oq0/DP_BE_Pelcova_Final.pdf
10. Procházková L. Current Trends in Modern Teaching of Business English. Bratislava, Slovakia. 2014. https://www.researchgate.net/publication/304986673_Current_Trends_in_Modern_Teaching_of_Business_English
11. Schleppegrell M., Bowman B. ESP: Teaching English for specific purposes. Prepared for the Peace Corps by the Center for Applied Linguistics. Washington, D.C. 1986. P. 89.
12. Schmitt, N. Vocabulary learning strategies. In N. Schmitt and M. McCarthy (Eds), *Vocabulary: Description, acquisition and pedagogy* (pp. 199–227). Cambridge University Press. 1997. Pp. 199–227.
13. Wang T., Wang X. Teaching Strategies of Specialized English for Automation Assisted by Multimedia and Network. International Symposium on Knowledge Acquisition and Modeling. Published by Atlantis Press. China, Jilin. 2015. Pp. 89–91.
14. Yu Y., Lei T. Research on teaching English vocabulary based on word app. *Journal of Liaoning Institute of Science and Technology*. 2020. P. 4.
15. Zhu W., Liao F. On Differences Between General English Teaching and Business English Teaching. *English Language Teaching*. 2008. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1082806.pdf>
16. Стефанова П. Методика на обучението по съвременни езици: Учене, преподаване, оценяване. София : Издателство на Нов български университет. 2015.

REFERENCES

1. Allan M. Teaching English with video. Harlow : Longman. Print. 2002. Pp. 5–19.
2. Ellis M., Johnson C. Teaching Business English. Shanghai : Shanghai Foreign Language. 2002. P. 126.
3. Fogg B. Persuasive Technology: Using Computers to Change What We Think and Do. Ubiquity. 2002. <http://dx.doi.org/10.1145/764008.763957>
4. Gatev D., Some techniques for teaching business English vocabulary. 2020. https://www.researchgate.net/publication/345182267_Some_techniques_for_teaching_business_English_vocabulary [in English]
5. Hans A., Hans E., A Comparative Study of English for Specific Purposes (ESP) and English as a Second Language (ESL) Programs. International Journal on Studies in English Language and Literature (IJSELL). 2015. <https://www.arcjournals.org/pdfs/ijSELL/v3-i11/4.pdf>
6. Kallas P. Top 15 Most Popular Social Networking Sites (and 10 Apps!). 2017. <https://www.dreamgrow.com/top-15-most-popular-social-networking-sites>
7. Kapp K. M. The gamification of learning and instruction: game-based methods and strategies for training and education. John Wiley & Sons, 2012. P. 12. 336 pp.
8. Oddone C. Using videos from YouTube and websites in the CLIL classroom. *Studies about Languages*. 2011. Pp. 105–110.
9. Pelcová J., Teaching Business English on an Individual Basis. 2014. https://is.muni.cz/th/n0oq0/DP_BE_Pelcova_Final.pdf
10. Procházková L. Current Trends in Modern Teaching of Business English. Bratislava, Slovakia. 2014. https://www.researchgate.net/publication/304986673_Current_Trends_in_Modern_Teaching_of_Business_English
11. Schleppegrell M., Bowman B. ESP: Teaching English for specific purposes. Prepared for the Peace Corps by the Center for Applied Linguistics. Washington, D.C. 1986. P. 89.
12. Schmitt, N. (1997). Vocabulary learning strategies. In N. Schmitt and M. McCarthy (Eds), *Vocabulary: Description, acquisition and pedagogy* (pp. 199–227). Cambridge University Press.
13. Wang T., Wang X. Teaching Strategies of Specialized English for Automation Assisted by Multimedia and Network. International Symposium on Knowledge Acquisition and Modeling. Published by Atlantis Press. China, Jilin. 2015. 89–91.
14. Yu Y., Lei T. Research on teaching English vocabulary based on word app. *Journal of Liaoning Institute of Science and Technology*. 2020. 22(6), 4.
15. Zhu W., Liao F. On Differences Between General English Teaching and Business English Teaching. *English Language Teaching*. 2008. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1082806.pdf>
16. Stefanova P. Metody'ka na obucheny'eto po svremenny' ezy'cy': Uchene, преподаване, оценяване. [Modern language teaching methodology: Learning, teaching, assessment] Sofia : Izdatelstvo na Nov blgarsky' uny'versy'tet. 2015. [in Bulgarian]